

haja vsak žetvek in velja z
veliko vred ali v Mariboru s
prijaznim na dom za celo leto
20 K, pol leta 20 K, za četrt leta
10 K. Izven Jugoslavije 50 K.
Mesečna se pošlje na uprav-
ništvo „Slovenskega Gospodarja“
v Mariboru, Koroska cesta št. 5.
Lini se dopolnjuje do odpovedi.
Mesečna se plačuje naprej.
— Telefon št. 220. —

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Udaje „Kato. tiskovnega društva“
dobivajo list brez posebne
ročnine. — Uredništvo: Koroska
cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo.
Upravništvo sprejema naročnine,
inserate in reklamacije. Cene
inseratov po dogovoru. Za vsa
kratke oglase primeren popust.
Nezaprte reklamacije so pošiljati
prosile.
— Telefon št. 220. —

44. števil.

Maribor, dne 3. novembra 1921.

55. letnik.

Nezaupnice.

Policaiminister je ob neki priliki povabil beograjske novinarje na prav podučljiv razgovor. Razpravljalo se je o jugoslovanskem vprašanju, za katero se policajdemokracija med Slovenci in Hrvati toliko zavzema. Ob tej priliki je dejal g. Pribečević, da bo to vprašanje kmalu rešeno, ker bodo Hrvati v desetih letih za popolnoma posrbljeni. To bi bila najboljša rešitev tega vprašanja za policajdemokracijo, ki ima sedaj težko stališče. Slovincem in Hrvatom je oznanila, da vodi boj proti vsakemu separatizmu, zato je pa tudi svojo stranko imenovala „Jugoslov. demokratsko stranko“, dočim v Srbiji ni znana pod drugim imenom kot „demokratska partija“ in njeni voditelji ne poznajo drugega vprašanja kot samo srbsko. Separatizem pozna ves svet v tem, če se eno narodno plemo povzdiguje nad drugim, če hoče druga plemena sebi podvreči in če smatra sebe za prvo, edino merodajno in bolje kot vsako drugo. Srbski narod tega separatizma ne razume in ima vse predpogoje za najuspešnejšo slogo z bratskimi in tudi drugimi sosedi, drugačni so pa njegovi politiki, ki iščejo osebne koristi v tem, da se prerijejo do popolne oblasti.

To stremenje izvira iz sebičnih namenov. Srbija je bila za veliko število beograjskih političnih prvakov — premajhno polje in zato so se z vso silo zagnali, da potom centralizma izkoristijo celo Jugoslavijo. Za časa vojne, ko so tudi jugoslovanski predstavniki delovali pod okriljem antante za rešitev jugoslovanskega vprašanja, ni bilo niti govora o centralizmu, ki ga imamo danes. Srbski politiki so sami avidni, da ne morejo pri angleških in drugih merodajnih krogih govoriti o odnosih med jugoslovanskimi plemeni na ta način, kot ga izvajajo danes. Pustili so do besede tudi hrvatske predstavnike, ki so stali na popolnoma avtonomističnem stališču. To stališče je bilo celemu kulturnemu svetu razumljivo in nikdo ni pričakoval, da bi se rešitev jugoslovanskega vprašanja mogla postaviti na drugo podlago.

Naenkrat se je pa to zgodilo. Volitve so sicer pokazale, da večina naroda ni za centralizem, pa beograjski politiki se tudi tedaj niso iztreznili. Udi so zadovoljni, da imajo iz vsakega plemena nekaj slepo pokornih pristašev in s tem so započeli vladati — manjšine nad večino. Kaj je posledica? Uglad na zunaj pada, ker kulturni svet spoznava in presoja vlade po tem, kako se širi sloves o njih delovanju med širnimi narodnimi sloji. Ne glede na slovensko in hrvatsko narodno večino, ki ne odneha od svoje avtonomije, je najboljša spravevala za današnjo vladno razpoloženje srbskega naroda. Ta se danes dviga in odreja vse nakane vladnih strank ter išče za vetja v okrilju razredne zemljoradniške stranke in Proletične skupine, ki zahteva revizijo ustave. Srbski radikalni in demokratski listi morajo sami priznati, da so vladne stranke omejene samo na mesta, kjer še uradniško podpira zadnje stebre vladne politične špekulacije, ljudstvo pa stopa na nova pota razredne in socialne napredne politike, ki išče marnega sporazuma med plemeni, kar je edina rešitev iz sedanje zagate.

Sami se hvalijo, ker jih drugi ne morejo.

Samostojni in demokratske kriče v zadnjem času po svojem neresničnem nem časopisju na vse grlo, kaj vse do brega so storili za državo in narod. Ker jim ne more nikdo drugi priznati državnih in narodnih zaslug, jih morejo pač sami vsaj na videz in na — mirnem papirju, ki prenese najgrše zlagano samohvalo. Ako pa v resnici pregledamo demokratsko samostojno javno delo, moramo reči, da je kakor strah, ki je votel na sredini, krog in krog pa ga tudi nič ni.

Demokratje in samostojni so tako modri vladarji, da so dvignili valuto tako nizko, kot še ni bila doslej pod nobeno od naših mnogoštevilnih vlad. Vsi naša nizkostoječa valuta se nas oklepa tudi neznozna draginja, ki nam grozi ravno to zimo za revnejše kmetijske in delavske sloje glede blagovnega in prehranjevalnega vprašanja z obupom.

Vlada je sama proslavljala svojo kupljeno centralistično ustavo, ministri so prirejali izleta po kraljevini, poslanci so vlekli več kot štiri mesece dnevnice na počitnicah, v Beogradu je vladalo samo nekaj ministrov, ni čuda, da se je vlada s takim početjem zamerila pri sosednih državah in tudi doma. Pašič in vsi njegovi ministri se dobro zavedajo, da so pri kraju s svojim ugledom na zunaj in na znotraj, a zavlačujejo nezakonitim potom svoj odhod, ker so menja, da bi napravili s svojim odstopom državi in narodu preveliko in sami sebi pa še prerano uslugo.

Vladinovi nam očitajo profidržavnost, ker jim očitamo napake, državnost in narodne grehe, a so sami najbolj protidržavni, ker se držijo vkljub spoznanju nezmožnosti v vladanju mi-

nistrskih stolčkov, na katerih se baje sedi tako mehko in ugodno, posebno ako se je človek že enkrat navadil živati, se voziti in nastopati kot minister. Vsi demokratski vsestranski ugodnosti je pa sedanja vlada najbolj in predvsem poskrobel zase in zvišala ministrom 12krat predvojno mesečno plačo, drugim uradnikom pa le 2-3krat.

Vlada pa, ki preveč skrbi in gleda nase, a ne na državno ter narodno korist, pač ne mara nikdo drugi, kot oni, kateremu odpade tuintam kakor bolj debela drobtinica od najvišje zelene mize.

Kakor lahko prerokujemo sedaj, nam bodo odvzele preobilne žegne sedanje vlade edino le nove volitve, pri katerih bo narod pametnejši kot je bil pri volitvah v konstituanto, ko so mu obetali današnji vladarji zlato gradivo, a mu nudijo od dne do dne vedno več bridkosti in spoznanja, da so ga ravno oni najbolj ogoljufali, ki so mu največ obetali.

Iz poglavja o državnem gospodarstvu.

Državni proračun za leto 1921 — verna slika zaturanega gospodarstva vladnih strank

V državah, kjer skrbijo vlade po svetovni vojni za napredek in blaginjo svojih narodov, so najvišje one proračunske postavke, ki so namenjene ljudski izobrazbi, vzdrževanju občinskih zavodov, kakor bolnišnic, hišalnic, prisilnih delavnic itd., nadele vzdrževanja cest in drugih prometnih sredstev ter regulacijam rek ter potokov. V takih državah pospešujejo kmetijstvo, obrt in industrijo. Pri nas je pa to drugače. Naša liberalno-samostojna vlada se je v proračunu najprej spomnila — policije, vojaštva, žandarjev.

Leta 1921 bodo po naročilu sedanje vlade sezidali 39 novih vojašnic. Za gradbo teh vojašnic je predvidenih v državnem proračunu 518 milijonov K. Pomisliti pa je treba, da je vojni minister za leto 1922 zahteval 324 milijonov K več nego za leto 1921. Žandarmerije so se vladni mogoci v državnem proračunu spomnili z 750 milijoni K, poleg tega pa zahteva vojni minister za vzdrževanje pograničnih čet (ruskih Wranglovev) 660 milijonov K.

Kakor je iz proračuna razvidno, zahteva vojni minister za vojašnice, žandarmerijo in Wranglove 1 milijardo (1000 milijonov K) krogu več kot lani.

Vladne stranke so s tem pokazale, da ne znaajo in nečejo pomagati glasnih zahtev ljudstva, ki ne mara nepotrebnih vojaških izdatkov, pač iz zmerne vzdrževanje najpotrebnejšega voajstva. Militarizem je pošast, ki žre milijone ljudskega denarja in oddaja od sebe samo pohabljenost ude in človeške krvi. To so besede našega voditelja dr. Korosea, ki jih je govoril na shodu SLS v Mariboru. Ako bi vladnim strankam, torej liberalcem in samostojcem, bilo blagostanje našega ljudstva na srečo, ne bi smelo pristajati na take ogromne postavke v državnem proračunu.

Za regulacijo rek in potokov v Sloveniji je vlada določila za leto 1922 le samo 5 milijonov K. To je najlepši dokaz za trditve, da sedanja vladinovi varujejo tam, kjer bi ljudstvo imelo nekaj koristi. Če pomislimo, da je v državnem proračunu določenih za vse vodne regulacije v državi samo 128 milijonov K, za zgradbo kasarn pa 616 milijonov K, potem se človeka res poloti velika jeza.

Tudi prosvetni minister je letos prišel z velikimi zahtevami, saj znaša postavka za prosvetno ministrstvo 1300 milijonov K več nego lani. V teh milijonih so vsote tudi tiste svote, ki jih je vlada namenila liberalnemu Sokolu. V Srbiji odpade na Sokola 620 tisoč K, na Hrvatskem 1.430.000 K, skupaj 2.750.000 K. Za dijaške stipendije cele kraljevine se bo letos izdalo 73.380.000 K.

Postavke za versko ministrstvo so tako značilne in zanimive. Liberalci in samostojci pravijo vedno, da smo Srbi, Hrvati in Slovenci enakopravni. Ta „enakopravnost“ med pravoslavni in katoliškimi Slovenci in Hrvati se najbolj razvidi iz dejstva, da je vlada namenila vzdrževanju pravoslavni verskih šol 20 milijonov K, katoliškim pa samo 2 in pol milijona K. Za pravoslavno versko upravo so določili 161 in pol milijonov K, za katoliško pa s šolami vred samo 13 in pol milijonov. Ker število katoličanov v naši državi ne zaostaja veliko za številom pravoslavni vernikov, bi se moralo po načelu „enakopravnosti“ porazdeliti te postavke enakomerno številu vernikov, ne pa pristransko!

Državni proračun za leto 1922 je v celoti najlepši dokaz, da nimamo vlade, ki bi z denarjem davkoplačevalcev varčevala. Državni izdatki v tem proračunu se ne krijejo z dohodki. Posledica tega je, da bo vlada iskala pri davkoplačevalcih novih dohodkov. Iz Beograda so nedavno poročali, da bo vlada iztirjala še za 1 in pol milijarde K novih davkov, ki

Zaklad na otoku.

Za angleškega prevodil Paulus.

(Dalle.)

Koj sem začel lezti iz goščave tiho in naglo, kolikor se je dalo, ven v odprti gozd. Cul sem, kako so se igrali Silver in njegovi tovariši, in ti glasovi so se posušili moje naglice.

Komaj sem bil iz grmičja, sem že začel teči in tekel sem, kakor se nikdar v življenju, ne meneč se za smer, le naprej in naprej, samo da sem prišel iz bližine strašnih morilcev, in strah je rasel v moji duši in rasel, — do blaznosti!

In zares — ali je še bil kdo na svetu bolj zapuščen kot jaz? Ko je kapitan dal ustreliti iz topa, kako si naj upam doli k čolnom med te strasne ljudi, ki se jim še roke kadijo od sveže prelite krvi? Ali me ne bo zagrabil prvi, ki me bo videl, in mi zavljal vrat kakor piščetu? In če me ne bo na ladjo, ali jim ne bo ravno to dokaz, da sem vse videl in da vem vse?

Vsega je bilo konec! — Z Bogom, Hispaniola! Z Bogom, dobri graščak in zdravnik in kapitan! — Poginil bom od gladi, ali pa me bodo u-

bili uporniki —

Tako sem premišljeval in tekel — kar so me noge nesle.

Prišel sem na čisto drugi kraj otoka. Pred menoj se je dvigal nizki, dvokoničast grič, v redko zaraščenem gozdu sem bil, hrastovju podobno drevo je rastle tudi tukaj, pa višje je bilo in bolj vsasebi so stala drevesa. Vmes so se dvigali poredki borovi, 50—70 čevljev visoki. Zrak je bil čist in svež in ne več zatohel, kot spodaj v močvirni nižini.

Pa hipoma sem se ustavil kakor ukopan in v novem strahu mi je plazilo srce.

XV.

Nekje se je odluščil kamen in je ropotajoč prikljajal po strmim skalinam griču navzdol med dreve.

Nehote so se mi obrnile oči v zrak.

Nekaj je z veliko naglico in gibčnostjo skočilo za deblo debelega borovca. Kaj je bilo, ali medved, ali opica, ali človek, tega nisem mogel se presoditi. Crnikasto je bilo in kosmato, toliko sem videl, več pa ne.

Strah mi je šinil v vse ude in nepremično sem obstal na mestu.

Torej sem bil od dveh strani og-

rozen —! Za menoj morilci in uporniki, pred menoj ta-le prežeca pošast!

Koj sem začel pretehtavati obe nevarnosti. Manjša se mi je zdela ona nevarnost, ki sem jo že poznal. Silver in njegovi tovariši niso bili tako grozni, kakor neznani gozdni strah, zasakal sem se na peti in se začel amikati v smeri proti čolnom, gledajoč pri tem oprežno in ostro preko ramev nazaj v grič.

Pa neznana postava se je zopet pokazala, naredila v gozdu velik krog in bila kmalu pred menoj —

Nov strah! — Utrujen sem bil — noge me niso več nesle, ne bom mogel uti! — Toda če bi bil tudi ponosoma spočit, zastoj bi bil napenjal vse moči in se kosal v naglici z nasprotnikom. Od debela do debela je niti la čudna postava, na dveh zadnjih nogah je tekla kakor človek, pa dvakrat tako daleč je stopila —. Nikoli nisem še videl človeka tako naglo teči. Človek pa je bil, o tem kmalu nisem mogel več dvomiti.

Spomnil sem se na zgodbo o ludožrehih —. Ze sem hotel poklicati Silverja na pomoč —

Pa neznana postava se je kakor človek, četudi divji, pomiril se

sem. Lekotike in moj strah pred Silverjem je nanovo oživel. Obstal sem, in pogledal krog sebe, kako bi našel neznancu.

Pri tem mi je šinila v glavo misel na no, nabasani samokres. Nisem bil brez trambe, strah se mi je polegal, pogumno sem se obrnil proti neznanemu prebivalcu zapuščenega otoka in sem korakal proti njemu.

Skril je bil za drevesom, a menda me je ostro opazoval. Ko sem se mu bližal, je stopil izza drevesa in me edil korak proti meni. Pa obotavljaje se je, stopil nazaj, šel spel naprej in končno je na moje veliko začudenje — padel na kolena in proseče dvignil roke proti meni —

Tudi jaz sem obstal.

„Kdo si?“ sem vprašal.

„Ben Gunn“, je odgovoril. Njegov glas je bil hrupav in hreščoč, kakor škripanje zarjavele ključavnice.

„Uboji Ben Gunn sem in tri čela leta že nisem videl nobene krščanske duše več!“

Videl sem, da je bil belokožec kakor jaz. Njegov obraz je bil prijeten in prikljiv.

Koža mu je bila črnojavno ožgana od solca, celo njegove ustnice so

naj bi zamašili ogromno vrzel v letošnjem proračunu.

Zaenkrat bodo zvišali posredne in neposredne davke. Pred vsem bodo zvišali davek na vino, ki bo najbolje zadela slovenskega vinogradnika. Neposredne davke bodo zvišali na ta način, da bo plačal tisti, ki plačuje davka nad 400 K 20—30% več od celokupne davčne svote kot sedaj. Tako n. pr. bo plačal tisti, ki je do sedaj plačeval 10.000 K, plačeval odslej — 14.000 K.

To je v kratkih potezih orisano „gospodarstvo“ sedaj vladajočih strank Samostojni minister Pucelj in demokrat dr. Kukovec sta vsa la bremena sodelavstva in Samostojna ter Demokratska stranka sta za vso brezglavo in protiljudsko davčno gospodarstvo soodgovorni.

Naši vojaki v Srbiji in samostojni izletniki.

Samostojneži in demokrati so zbrali nekaj slovenskih kmetov in peljali so jih v Srbijo, da jih navdušijo za srbsko bratstvo. Med temi izletniki je bilo gotovo dovolj poštenih mož, katerim bi izlet po Srbiji, če bi si ga priredili na lastno roko in če bi gledali z lastnimi očmi okrog sebe, dosti koristilo. Mnogo bi videli, mnogo bi spoznali in imeli bi tudi dovolj poguma in poštenja, da svoje utise o srbskih razmerah priložnostno in pošteno očitajo in opišejo. Pri tem izletu to seveda ni bilo mogoče. Videli so samo to, kar se jim je pokazalo in kar je bilo za razgled že umetno pripravljeno in urejeno, vse drugo jim je pa ostalo prikrito. Ta izlet se da primerjati s sprejemom katkega dobrodelnega društva po vojaških barakah v zadnjih letih vojne. Da je razmere in da si vzgo-

rov, je avstrijska vojaška uprava večkrat povabila uplivneše civilne osebe v svoje tabore. Najprej se je določilo, da naj se pri-rije; potem so začeli lepo čistiti in pometati, vojake se preoblekli v novo obleko, zamazane kotle so oprali in za dan poseta pripravili mesto vsakdanje repe in „Dörrgemüse“ kako cloveško jed, bolniki so dobili čisto perilo in povelje, da na vsako vprašanje odgovarjajo: „Dobro, izvrstno!“ — in tako je bilo vse pripravljeno na obisk. Obiskovalci, ki so bili od zelo prijaznih oficirjev vodeni od mesta do mesta, ki so videli čiste bolniške sobe, okusili okusno in krepko juho, slišali toliko zadovoljnih odgovorov, so se vrnili kot največji patrioti in gorje siromaku, ki bi si pozneje enkrat drznil v njih navzočnosti govoriti, da je baš v tistih barakah stradal in trpel nezasodne muke vsled krutosti in nesnage. Skočili bi mu v lice, zmerjali bi ga z lažnjivcem, češ, saj smo vendar vse videli na lastne oči!

Tako je tudi srbijski izlet. Vse lepo po programu in obiskovalci ti bo danes rekli, da je bilo vse jako lepo. Ni čudati, Nagovori, napitnice, sprejemi, vino, rakija, črna kava in cigarete so tvorile neprodirno mejo med

umetnim in pravim razgledom. V kra-kih, ki so bili določeni za sprejem slovenskih kmetov, so tudi kasarne, prave balkanske in še celo stare turške kasarne in v njih živijo naši slovenski fantje — vojak. Niso melkužni, niso izbireni, mnogo hudega so že v Avstriji prestali, pa vendar se ne morejo navaditi na življenje in razmere, ki vladajo na Balkanu. Tudi oni so čuli, da je vse na delu za sprejem rojakov Slovencev in trdno so bili prepričani, da se boče ta ali oni tudi njih spomnil, in da bodo tako dobili priliko, pokazati svojim rojakom, kar se ne da opisati in kar tako nujno kliče po od pomoči. Hrana je slaba, ni sicer pičila, pa pripravila naj bi se tako, da jo tudi človek iz „pake“ lahko uživa, raztrgani so, nimajo perila, na snago se ne gleda, to in ono ni v redu, zmerja se in psuje, zdaj pa, ko pridejo rojaki, bo gotovo bolje. V veliki časti so ti rojaki pri odločitvah srbskih krogih, z visokimi osebam se bodo razgovarjali in zato ne bo težko, da to ali ono izprosijo za svoje fantje in pa za hrvatske vojake, ki se tudi toliko zanašajo na Slovence. Slovenski kmet bo na lastne oči videl, da to in ono res ne gre, pa bo potem pri obedi med srbskimi veljaki to in o to spravil v prav prijateljski in bratski razgovor. Slovenec bo dejal: „Brate Srbin, naši fantje so tako in tako, na to in ono so navajeni, daj jim to, saj nič ne stane in vsi bodo zadovoljni in ponosni vojaki. Mi spoštujemo vaše običaje, vi spoštujte pa naše in tako bo splošno zadovoljstvo in bratstvo.“ Ni mogoče, da bi brat Srbin bratu Slovenceu na tak način predloženo želje odrekel, roko mu bo dal: „Evo, brate Slovenec, odmah — takoj bomo vse uredili, da se bodo tudi vaši fantje tako dobro počutili pri nas, kakor vi sedaj!“

Tako so sanjali naši fantje — vojaki in čakali na poset. Trušče po mestu, zastave, razne priprave in nekako nedeljsko razpoloženje je kazalo, da je prišel zaželeni dan. Kje so rojaki? Sedaj so pri obedu, sedaj pri obisku pri načelniku, sedaj pri predsedniku demokratske organizacije, sedaj si ogledujejo šolo, sedaj so pri popu in sedaj — pijete odhodnico na kolodvoru.

V zadnjem hipu se je nekaterim fantom vendarle posrečilo, da pridejo na kolodvor, da rojakom v pišlih preostalih minutah položijo, kar imajo na srcu. Zagledali so jih, spoznali med njimi celo nekatere znanke in ko so se skozi množico do njih preriili, so kazali mili rojaki prav prijazne obraze, ker so mislili, da so ti vojaki — Srbi, ko so pa slišali, da so Slovenci in da se celo čez to in ono pritožujejo, ni bilo o prijaznosti niti sledu, odurno so jih nahrulili in malo je manjkalo, da niso pozvali srbske oblasti, naj te nevaležne in obrekljive vojake kaznuje in zapre, češ, kako si upajo ti falotje tako govoriti, ko smo vendar mi pri vsem, kar smo videli in užili, tako navdušeni in očarani.

Vlak je oddrhal, srbsko spremstvo je klicalo: „Živijo, živijo!“, naši fantje so pa stali nemi, srepih pogledov, stisnjenih pesti, s tugo in raz-

očaranjem v srcu. Eni so preklinjali vse mogoče na svetu, drugi so se pa v miru vdali prepričanju, da leži hujše zlo od vojaške službe v zaslepljenih in vinjenih možganih naših samostojnežev in demokratov — pozabili vsega tega pa ne bodo ne eni in ne drugi.

Organizacija slovenskih županov.

Samouprava občin je v naši državi edina trohica prave avtonomije. Vse so predurčali vidovalski uslovotvorci: zbrisali so zgodovinske meje, ki so doslej ločile posamezna plemena, brez dolgotrajnega premišljevanja se je določilo toliko in toliko brezpomembnih oblasti, samo občin se niso upali dotakniti. Sedaj im vladnovcem pa ni slo v glavo, da so v slovenskih mestih sijajno pogoreli. Za to so spremenili volilni red za avtonomne mestne občine in ta preračunljena lumparija naj bi jim zopet pripomogla do upliva. Nasprotniki se tudi bavijo z mislijo, kako bi pač najlažje prišli v malih občinah do moči in veljave, ne da bi navidezno ukiniteli avtonomijo občin. Slišali smo že, da namerava, o združiti par zelo malih občin v eno veliko, tajniške posle pa bi opravljal od države imenovani tajnik, katerega bi plačevala občina iz svojih sredstev. Na ta način bi centralisti vtihtapili v naše slovenske občine svoje najbolj zagrizene pristaše in agitorje. Ako bi se vladnovcem ta namera posrečila, potem ne more več biti govora o samoupravi občin, kajti omenjeni drž. tajniki bi po lagoma komandirali po vseh občinskih zastopih. Zastopniki ljudstva bi se morali pokoravati državnim uradnikom iz zgoraj navedenega je torej razvidno, da je samouprava slovenskih občin resno ogrožena.

Da bi se pa vladne nakane vendarle ne mogile tako lahko uresničiti, so si ustanovili krščanskostelci župani in občinski svetovalci slovenskih občin svojo organizacijo, takozvano: Župansko zvezo. Vsakdo bode moral priznati, da je bila taka organizacija že skrajno potrebna. Po tej svetovni vojni so naloge, ki jih je ljudstvo poverilo novoizvoljenim občinskim zastopom, silno težavne. In če pomislimo, da se združujejo vsi drugi stanovi — ker spoznavajo globoki pomen gesla „V slogi je moč, se pametni uvidevnosti ustanoviteljev Županske zveze res ne moremo zoperstavljati. Župan se bo zamogel uspešno boriti za neokrnjeno avtonomijo svoje občine in za pravice samo tedaj, ako bo organiziran v močni stanovski organizaciji.

Cemu je pravzaprav Županska zveza?

Dandanes se od županov zahteva veliko. Poznati bi moral vladne uredbe in postave. Kdo pa naj zahteva od priprostega kmeta, ki od zore do mraka s svojimi žuljavimi rokami težko dela, da bi moral poznati ves ustroj občinskih poslov, posebno pa v slučajih, kjer je prvokrat izvoljen za župana? Treba mu je v marsičem nasve-

ta in navodil. Če pa naj pametni nasveti pridejo do veljave, je potrebno, da jih prejmejo vsi župani po enotnem načrtu. To pa zmore edinole močna organizacija, katero vodijo izkušeni možje. Županska zveza daje svojim članom, županom, občinskim odbornikom in namestnikom, strokovni pouk o zakonih in predpisih občinske uprave. V Ljubljani je v ta namen ustanovila posebno tajništvo, ki bo članom dajalo na ustmena in pismena vprašanja vsa tozadevna pojasnila. Naše župane in občinske odbornike pozivamo, da se pridno obračajo na to tajništvo Županske zveze v Ljubljani, Jugoslav. fiskarna, II. nadstopje, ali sami naravnost, ali pa potom tajništva Slov. ljudske stranke v Mariboru in Celju. Pravico do odgovora imajo edinole organizirani člani Županske zveze. Za odgovor je treba priložiti znamke. Županska zveza bo svojim članom dajala pouk tudi s posebnimi tečaji za župane in občinske odbornike. Na uslovnem obnem zboru dne 14. avgusta t. l. so sklenili, da priredi Županska zveza letošnji zimo tri tečaje za župane: v Ljubljani, Mariboru in Celju. Naše župane opozarjamo, da nes, da se teh tečajev sigurno in številno udeležijo. Obveščeni bodo pravčasno. Organizacija bo izdajala že v kratkem tudi lastno strokovno glasilo, „Občinsko upravo“, kar ji še danes radi gmotnih težkoč ni mogoče. Do tedaj bosta prinašala vse društvene vesti naša lista „Slov. Gospodar“ ter „Domoljub.“ Članarina znaša letno 2 dinarja. Ker pa zadostuje ta članarina komaj za vzdrževanje tajništva in organizacija ne bo dolgo mogla pogrešati lastnega glasila, bodo morale tudi občine nekaj žrtvovati in ji priskočiti na pomoč. Dne 19. septembra t. l. se je v seji Županske zveze sklenilo, da se pozovejo vse občine, na prihodnjem občinskem proračunu vstavijo v obliki podpore določeno svoto za nameravan list „Občinska uprava.“ To bodo občine lahko storile, saj je glavni cilj Županske zveze, kako najbolj upravljati in voditi občine v korist njenim prebivalcem.

Potrební strokovni pouk in usposobno obrambno vrsto za avtonomijo svojih občin si bodo naši župani omogočili, oziroma ustvarili le tedaj, če bodo skupno nastopali pod okriljem Županske zveze.

Županska zveza na delu.

Županska zveza za Slovenijo je dne 19. septembra odposlala pristojnim oblastvom resolucije glede popisa živine, vojaških naborov in glede kontrole orožništva nad županstvi in občinskimi odbori.

1. Popis živine in vozil. V tej zadevi je odposlala vojnemu ministarstvu, komandi dravske divizije, ske oblasti, komandi IV. armije in predsedstvu pokrajinske uprave za Slovenijo nastopno resolucijo:

„Odlučujoči činitelji se prosijo, da izdajo odredbe izvršujočim popisovalnim organom in ukrenejo vse potrebno, da se olajša in omili popisovanje, če že ne na ta način, da se določi

„Zakaj ne! — Cisto mogoče!“ sem odgovoril.

„Ah, da — imel sem jo — zelo pobožna je bila! In tudi jaz sem bil pobožen, priden fantek in znal sem ti svoj katekizem —, tako naglo sem ga ropotal, da nisi mogel ločiti ene besede od druge. — Pa prišlo je, Jim, — in prišlo je takele. S kamenjem sem obmetaval posvečene grobne spomenike —! In mati me je kregala in karala —, dobra, pobožna žena! — Pa Božja Previdnost me je djala sem na ta-le otok. Celot svoje preteklo življenje sem premislil tukaj v samoti —. In vrnil sem se nazaj k pobožnosti. — Ne boš videl, da bi pil rum, niti za toliko ne —, je pokazal, „ampak takole en požirek — koj ko mi bo dana prilika —. Zaobjubil sem se, da bom priden, in tudi vem, kako bom to naredil. — In, Jim!“ — Oprezno se je ozrl krog sebe in zasepetal: „bogati sem!“

Prepričan sem bil, da se je ubožcu zmešalo tu v samoti. Najbrž so se mi moči misli videle na obrazu, kajti ves razvnet je ponavljal: „Bogati sem, pravim! In nekaj ti bom povedal! Naredil te bom bogatega, Jim!“ — Ah, Jim, še blagoslavljal

boš dan, ko si mi te prvokrat našel tukaj!“

Pa hipoma mu je senca legla na obraz, trdo in hlastno me je prijel za roko in grozeče dvignil prst.

„Ampak, Jim, povej mi resnico!“ Ali je tole Flintova ladja?“

Srečna misel mi je prišla. Spoznal sem, da sem našel zaveznika. Takoj sem mu odgovoril:

„To ni Flintova ladja. Flint je mrtev. Pa povedal ti bom resnico, ker si me vprašal. — Nekaj Flintovih mož je na krovu! Tem slabše za nas drugel!“

„Pa ne morebiti — tudi — nek človek — z eno nogo —?“

„Silver —?“ sem vprašal.

„Ah, Silver —!“ je vzkliknil. „Tako mu je bilo ime!“

„Kuhar je in vodja vseh drugih.“ Se vedno me je držal za roko. Al sedaj pa mi je je krčevito stisnil.

„Ce te je postal Dolgi John — povem ti, da ne bodele ničesar opravili! Pa odkod si pravzaprav prišel?“

V hipu sem vedel, kaj mi je storili in povedal sem mu celo zgodbo našega potovanja in v kakem položaju da smo trenutno.

(Dolje prihodnjič.)

bile črnkaste in njegove sinje oči so prav čudno izgledale v tem črnem licu. Po svoji obleki je bil kralj vseh raztrganih beračev. Kaj takega še nisem videl. Odet je bil s cunjami in krpami ladijskega platna in starih jader. To neverjetno krparijo je držal v kup duhovito zamišljen ustroj starih gumbel, koščkov lesa, trnov, prvu in deževne katranaste liti. Krog vsu je nosil star oguljen usnat pas z medeno zapono — edini solidni kos na celi njegovi obleki.

„Tri leta —?“ sem kriknil. „Ali se ti je ladja razbila?“

„Ne, dragi prijatelj — izpostavili so me na otoku!“

Slišal sem že o tej neusmiljeni kazni, zelo pogosta je bila nad pomorskim roparji. Obsojenca so izkrcali na kakem samotnem, zapuščenem otoku, mu dali seboj puško, nekaj smodnika in svinec in ga prepustili njegovi usodi —

„Izpostavljen pred tremi leti!“ je nadaljeval. „In od divjih koz sem živl od tistega časa, pa od jagod in ostrig. — Pa človek naj pride kamorkoli, če je mož, si zna pomagati, pravim. — Zato mi življenje samo na sebi že ni bilo tako strašno — ampak,

dragi prijatelj, poštene krščanske hrane mi je hudo manjkalo. — Cuješ, ali nimaš morebiti kosček sira pri sebi? — Ne?! — E, kolikokrat sem po noči sanjal o siru — in v zbudil sem se, pa ga ni bilo — in tule sem sedaj!“

„Ce še kedaj v življenju pridem na ladjo, dobiš sira ko kamenja!“

Ves čas med pogovorom je otipaval blago moje suknje, gledal moje roke, se zanimal za moje čevlje in vobče kazal prav otročje veselje, da se je spet sešel s človeškim bitjem.

Pri mojih zadnjih besedah pa se je z napeto vznemirjenostjo vzravnal.

„Ce še kedaj prideš na ladjo, si dejal —?“ je ponavljal. „No — kdo pa ti more braniti?“

„Ti ne, to vem!“

„In res je tako!“ je vzkliknil. — „Torej ti —, pa kako ti je pravzaprav ime, prijatelj?“

„Jim.“

„Jim? — Jim?“ je zadovoljno ponavljal. — „Torej ti, Jim, veš, živl sem, da bi te bilo sram, če bi ti pripovedoval, kako! In sedajle poglej —, kaj misliš, ali sem imel kedaj v življenju pridno, pobožno mater — ki je gledala name?“